

Mahar 2015

Pobjeda • Nedjelja, 25. oktobar 2015.

Jaša
Alfandari

Konferencija „Mahar 2015“ okupila je u Petrovcu oko 400 učesnika sa prostora bivše Jugoslavije i svijeta, kao i goste iz Izraela, Svjetskog jevrejskog kongresa, Centra „Simon Vizental“, Belgijske lige za borbu protiv antisemitizma i brojne druge uglednike. „Mahar je hebrejska riječ koja znači sutra. U današnjem svijetu bitno je šta će biti sutra, u pravom smislu te riječi. Zato smo dali taj naziv konferenciji. To je sva filozofija Mahara, da brinemo o tome što stoji pred nama, a ne šta će biti za par godina ili što je bilo u prošlosti“ – Jaša Alfandari.

Treća Konferencija zajednica Jevreja sa prostora bivše Jugoslavije „Mahar 2015“

Nestanak i asimilacija nijesu opcija

Konferencija zajednica Jevreja sa prostora bivše Jugoslavije „Mahar 2015“, koja je sinoć otvorena u Petrovcu, okupila je oko 400 učesnika iz svih zemalja regiona. Cilj skupa, koji se održava već treću godinu, je da sačuva od asimilacije oko 2.500 pripadnika tog naroda koji žive na prostoru Balkana.

Nema kapitulacije

Predsjednik Jevrejske zajednice Crne Gore Jaša Alfandari kazao je na otvaranju konferencije da su Jevreji sa Balkana „ostaci jedne velike, prosperitetne, čuvene, ugledne zajednice koja je u Drugom svjetskom ratu potpuno uništena“.

Singer: Cijenimo one koji pomognu ljudima u nevolji

Izvršni direktor Svjetskog jevrejskog kongresa Robert Singer kazao je da veoma cijeni izuzetne bilateralne odnose Izraela i Crne Gore.

- Veoma cijenimo i način na koji se Crna Gora odnosila prema Jevrejima u Drugom svjetskom ratu. Mi Jevreji znamo da cijenimo ljude koji su spremni da pomognu drugima u nevolji - rekao je on.

Singer je kazao da mu je drago što je na konferenciji i što će biti u prilici da objeđuje sa 400 Jevreja s područja Balkana.

- Mi smo velika porodica. Hvala vam što ste Jevreji i što to ostajete - naveo je on.

- Uzeo sam sebi u zadatak da okupim nas koji smo ostali, nas 2.000 do 2.500 ukupno. Da ne dozvolimo da nestanemo, da se asimiliramo, da ne dignemo ruke, da ne kapituliramo. Ako ništa drugo, makar jednom godišnje da se vidimo,

da se družimo, našoj djeci i unucima da pokažemo ko smo mi - rekao je on.

Glavni politički savjetnik premijera Crne Gore

Milan Roćen podsjetio je da je jevrejska zajednica u Crnoj Gori najmlađa u svijetu, kao što je i Crna Gora jedna od najmlađih država na svjetskoj mapi.

ROĆEN: Hoćemo u Crnoj Gori što više izraelskih, što više jevrejskih turista i investitora. Što više Jevreja sa privremenim i stalnim boravkom i biznisom u Crnoj Gori. Dobro ste došli ovdje u bilo kom svojstvu, bilo kojim povodom

ROĆEN: U tom vremenu zločina i moralnog posmruća Evrope i svijeta, koliko smo mogli, čuvali smo Jevreje od progona, kao što smo čuvali sebe. Antifašizam je stožer i trajna civilizacijska odrednica moderne crnogorske državnosti

**PONOSNINA DOBRE ODNOSI
SA CRNOM GOROM:**
Sa otvaranja Konferencije

2.500

Jevreja
živi na prostoru bivše
Jugoslavije

**Predsjednik
Jevrejske
zajednice
Crne Gore
Jaša
Alfandari
kazao je na
otvaranju
konferencije
da su Jevreji
sa Balkana
„ostaci
jedne velike,
prosperitetne,
čuvene,
ugledne
zajednice
koja je u
Drugom
svjetskom
ratu potpuno
uništena“**

- Neko je dobro rekao da je Crna Gora zemlja sa najvećom proizvodnjom istorije po kvadratnom metru u Evropi, odmah poslije Vatikana. Ja bih dodao i u svijetu - odmah poslije Izraela i Vatikana. Zato je prirodno što se zajedno možemo ponositi i dugom istorijom crnogorsko-jevrejskih odnosa, kao što se danas ponosimo saradnjom i razvojem bilateralnih odnosa - naveo je on.

Roćen je kazao da je Crna Gora ponosna na svoju antifašističku borbu i činjenicu da u njoj nije bilo holokausta.

Bez progona

- U tom vremenu zločina i moralnog posrnuća Evrope i svijeta, koliko smo mogli, čuvali smo Jevreje od progona, kao što smo čuvali sebe. Antifašizam je stožer i

Zadovoljni saradnjom sa institucijama

PODGORICA - Jevrejska zajednica, iako malobrojna, ima važno mjesto u crnogorskom društvu, utemeljenom na vrijednostima mira i bogatstvu različitosti i skladu suživota svih naroda i vjera, ocijenjeno je na sastanku potpredsjednika Vlade Igora Lukšića sa izvršnim direktorom Svjetskog jevrejskog kongresa Robertom Singerom.

Singer je zahvalio na podršci Vlade jevrejskoj zajednici, ocijenivši ukupnu saradnju sa institucijama veoma kvalitetnom i sadržajnom. - On je kazao da jevrejska zajednica cijeni podršku Crne Gore koju je imala i u najtežim periodima istorije, izrazivši nadu da će međusobni odnosi nastaviti da se razvijaju u pravcu valorizacije svih potencijala za saradnju - saopšteno je iz

Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija. Lukšić je ukazao na važnost dalje afirmacije i jačanja saradnje sa jevrejskom zajednicom, istakavši da veoma dobri odnosi predstavljaju dodatan podstrek saradnji sa Izraelom i međunarodnim jevrejskim institucijama u brojnim oblastima, naročito kulturi, turizmu, poljoprivredi, nauci, ekonomiji.

trajna civilizacijska odrednica moderne crnogorske državnosti - kazao je on. Roćen tvrdi da se, nakon što je vidio Jad Vašem i Dahau, stalno pita kako je moguće da nikada kod svojih jevrejskih prijatelja nije primijetio mržnju ili žed za

osvetom. - Slomi čovjek ruku ili nogu, pa se to nekako nadomjesti. Ali to unutrašnje, kad se slomi u čovjeku, nema majstora na Zemlji da to namjesti - govorio je jedan srpski pisac. Ja mislim da ste vi i to uspjeli. Zato i

jeste veliki narod, vrijedan velikog poštovanja - rekao je on. Roćen je ponovio da Crna Gora poštuje tradiciju crnogorsko-jevrejskih odnosa o čemu svjedoče spomen groblja i druga obilježja. - Ali hoćemo u Crnoj Gori

što više izraelskih, što više jevrejskih turista i investitora. Što više Jevreja sa privremenim i stalnim boravkom i biznisom u Crnoj Gori. Dobro ste došli ovdje u bilo kom svojstvu, bilo kojim povodom - rekao je on.

Stratištima Jevreja dati prava obilježja

Tauber je upozorio da se o logorima, kao stratištima jevrejskog naroda, ne priča

na način kako bi trebalo, niti ih imaju prava obilježja. Isti slučaj je i sa Sajmi-

štem. Tauber kaže da je ljudima, napominjanjeriječilogor,

asocijacija Aušvic ili na balkanskim prostorima Jasenovac, pojašnjavajući

Crnogorska premijera TV serijala „Adresa logor“

Nakon konferenciji „Mahar 2015“ premijerno je u Crnoj Gori prikazan TV serijal „Adresa logor“ o stradanju Jevreja na Starom sajmištu u Beogradu. Serijal čine četiri polusatne emisije, a Jevrejska zajednica Crne Gore dobila je pravo prikazivanja, a uskoro će početi distribucija širom svijeta.

Obračun sa nebrigom Savjetnik za pitanja kulture i religije u Jevrejskoj zajednici Bosne i Hercegovine dr Eli Tauber je u obraćanju učesnicima konferencije, prije emitovanja serijala, kazao da je „Adresa logor“ ustvari pokušaj da se „obračuna sa sistemom kojine vodi bri-

Eli Tauber

U kamionu „dušegubka“ umrlo je 90 odsto beogradskih Jevreja

gu s pomenicima veza- nim za Drugi svjetski rat, odnosno o žrtvama koje su tada stradale“.

- U serijalu se pojavljuju mladi ljudi koji neznaju da se to ikada desilo i to prvi put krivaju dok razgovaraju, a drugo kojiznaju, ali

hiljada beogradskih Jevreja odvedeno je iz logora Sajmište usmrt

neznačajno i na način dato prihvate, jer ih niko nije uputio kako da se odnose prema istoriji i Drugom svjetskom ratu, holokautu, a posebno prema žrtvama koje su stradale u njihovoj neposrednoj blizini – objasnio je on. Serijal „Adresa logor“ kako je kazao Tauber, vraća nas u Srbiju, u Beograd, i prikazuje „neobičan način“ kojisu Njemci smislili kako bi konačno završili sa Jevrejima ovog grada. - Oni nisu bili zadovoljni načinom dinamike odvođenja i strijeljanja Jevreja u Jajincima, jer im je to bilo sporo, pa su odlučili da formiraju novi logor na Sajmištu, nekadašnjem velikom izložbenom paviljonu. Znamo da su od decembra 1941. godine počeli da dovode Jevreje iz Beograda, Banata i uže Srbije da ih je u toku decembra, januara, do marta bilo oko 7.000. Stradali su na neobičan način u poređanju sa koncentracionim logorima u Evropi – rekao je on.

Kamion smrti
Premanje govornije čima, Njemci su koristili poseb-

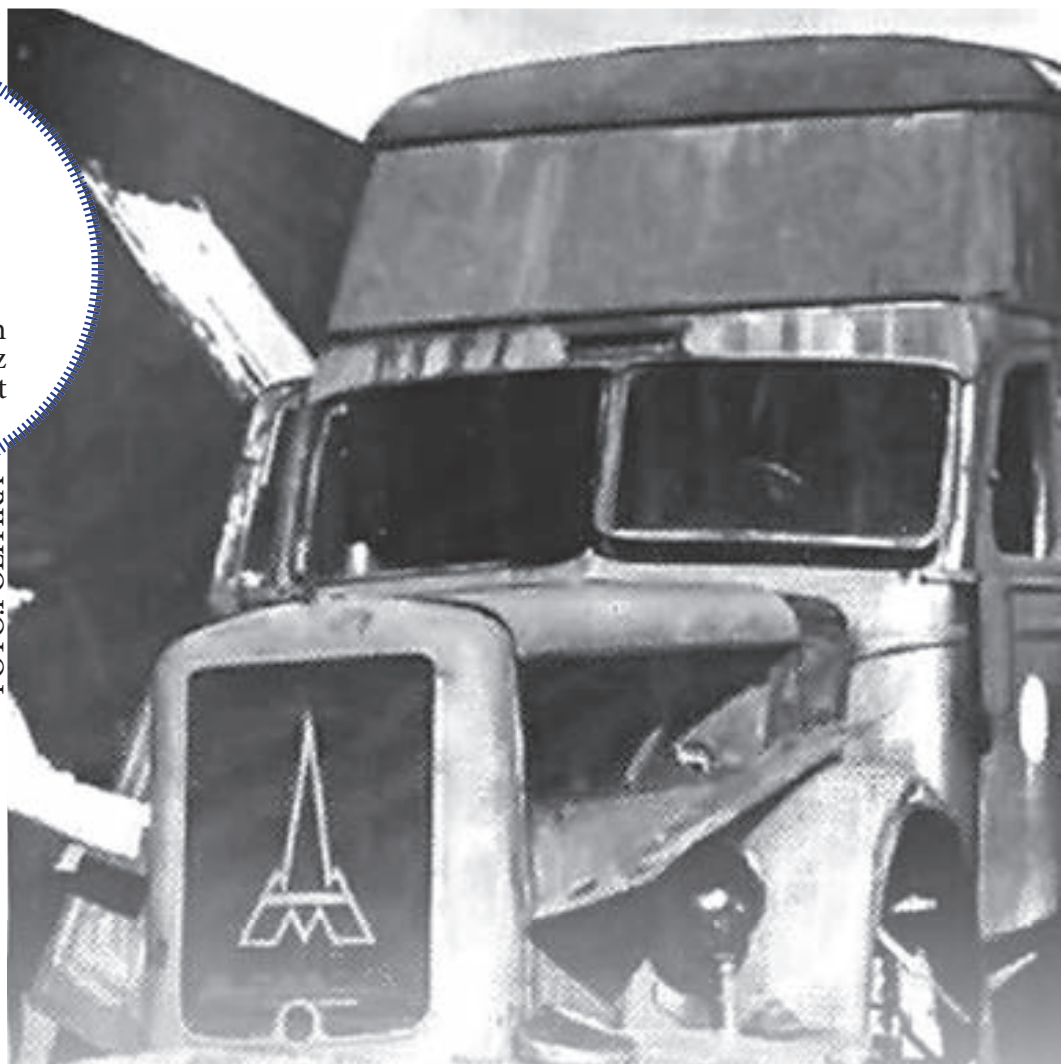

FOTO: POLITIKA

Stradali ne s biti zaborav

bankamion koji je omogućavao da se cijev za izduvne gasove ubaci u zadnji dio kamiona i na taj način uguše oni koji su senjime prevozili.

- Taj kamion se zvao „dušegubka“. Njime su upravljali Njemci Genci Mejeri oni su taj zadatak vrlo savjesno izvršili. U nekih 65 do 70 transporta prevukli

su sve Jevreje preko Save. Napravili su samokrug od 15 minuta i pošto su u tom periodu oni koje su prevozili već bili mrtvi, odvu-кли su ih u Jajince i zakopali.

da su Jevreji i ostali narodi iz regiona stradali u mnogim drugim logorima koji su ostali javnosti nepoznati ili se o njima malo zna. - Mali broj ljudi zna da je

u NDH postojao „Dječji logor“, u kojem je stradalo puno djece i to ne samo jevrejske. To je bilo područno „odjeljenje“ logora Lobograd, koji istoričari

nijesu nikada istražili. Tamo je bilo smješteno više hiljada naših žena i djece. Iz njega su, u avgustu 1942. godine, u pet transporta odvedene žene i djeca u

Aušvic - naveo je Tauber. Nema nikakve table da je tamo logor postojao, dodao je on, navodeći da je pokraj ograde tog stratišta sahranjeno 200 žena.

Kamion se zvao „dušegubka“. Njime su upravljali Njemci Genc i Mejer i oni su taj zadatak vrlo savjesno izvršili. U nekih 65 do 70 transporta prevukli su sve Jevreje preko Save. Napravili su samo krug od 15 minuta i pošto su u tom periodu oni koje su prevozili već bili mrtvi, odvukli su ih u Jajince i zakopali. Sve je to trajalo vrlo kratko, od marta do 5. maja - ispričao je dr Eli Tauber

KAMION UBICA:
Jevreji nijesu živi izlazili iz ovog vozila

miju jeni

Sve je to trajalo vrlo kratko, od marta do 5. maja. U tim čistkama je oko 90 odsto Jevreja iz Beograda eliminisano - naveo je Tauber.

FOTO: TANJUG

**U SRBIJI UBLJENO
OKO 7.000 JEVREJA:**
Logor u Beogradu

Otvorena izložba „Nestali u holokaustu – Zemun, svaka slika priča priču“

Žrtve i dželati na spomenike ne mogu zajedno

Srbija i druge države u kojima su Jevreji stradali trebalo bi da se ugledaju na Njemačku kako se poštuju žrtve holokausta – ocijenio je predsjednik Jevrejske opštine Zemun Nenad Fogel na otvaranju izložbe „Nestali u holokaustu – Zemun, svaka slika priča priču“.

TREBASE UGLE DATINA
NJEMACKU: Nenad Fogel

ALFANDARI:
Ako mi ne budemo zaboravili onda neće zaboraviti ni oni koji su nam to činili

U logorima Jasenovac i Stara Gradiška stradalo je 475 Jevreja svih uzrasta iz Zemuna. Žene i djeca su

bili u Gradiški, gdje su uglavnom odmah ubijani, dok su muškarci prvokorišćenika i oradana snaga, a potom likvidirani. Izložba „Nestali u holokaustu – Zemun“ posvećena je njima.

Dva dijela Fogel kaže da taj projekat Jevrejske opštine Zemun ima dva dijela, od kojih prvo treba da podsjetinase strahote koje imasu Jevreji iz tog mjesta bili izloženi u toku Drugog svjetskog rata.

- Drugi dio projekta setiće učestalih zahtjevanaciona i manjina Mađarai Njemaca zapodizanje zajedničkih spomenika svim žrtvama. Mi imamo stav, kao zajednica, otomedali je potrebno podizati zajedničke spomenike sa onima koji su nas ubijali. Smatramo da samonevini mogu biti i naši spomenici – kazao je on. Prema njegovim riječima, s druge strane nekibi da naspomenicima budu ispisana imena osuđenih ratnih zločinaca.

- Nije to ništa čudno, vi znate šta se dešavau Srbiji ovog trenutka. Uskoro počinje proces rehabilitacije Milana Nedića, čovjeka koji je dobro doprinioda

FOTO: WIKIPEDIJA

ŽENE I DJECA
ODMAH UBIJANI
Logor Stara Gradiška

U logorima Jasenovac i Stara Gradiška stradalo je 475 Jevreja svih uzrasta iz Zemuna. Žene i djeca su bili u Gradiški, gdje su uglavnom odmah ubijani, dok su muškarci prvo korišćeni kao radna snaga, a potom likvidirani

Genetsko pamćenje

- Ovakve izložbe postoje da naši roditelji i mi, koji smo srećom pretekli, nikada ove stvari ne zaboravimo. Ako mi ne budemo zaboravili onda neće zaboraviti ni oni koji su nam to činili. Naša je uloga i

uloga ove izložbe da te ljude podsjećamo šta su radili jevrejskom narodu. Mi ćemo to pamtit, to je ušlo u genetsko pamćenje. Ne mogu da vam kažem uživajte u izložbi jer ovo nije za uživanje. Ako

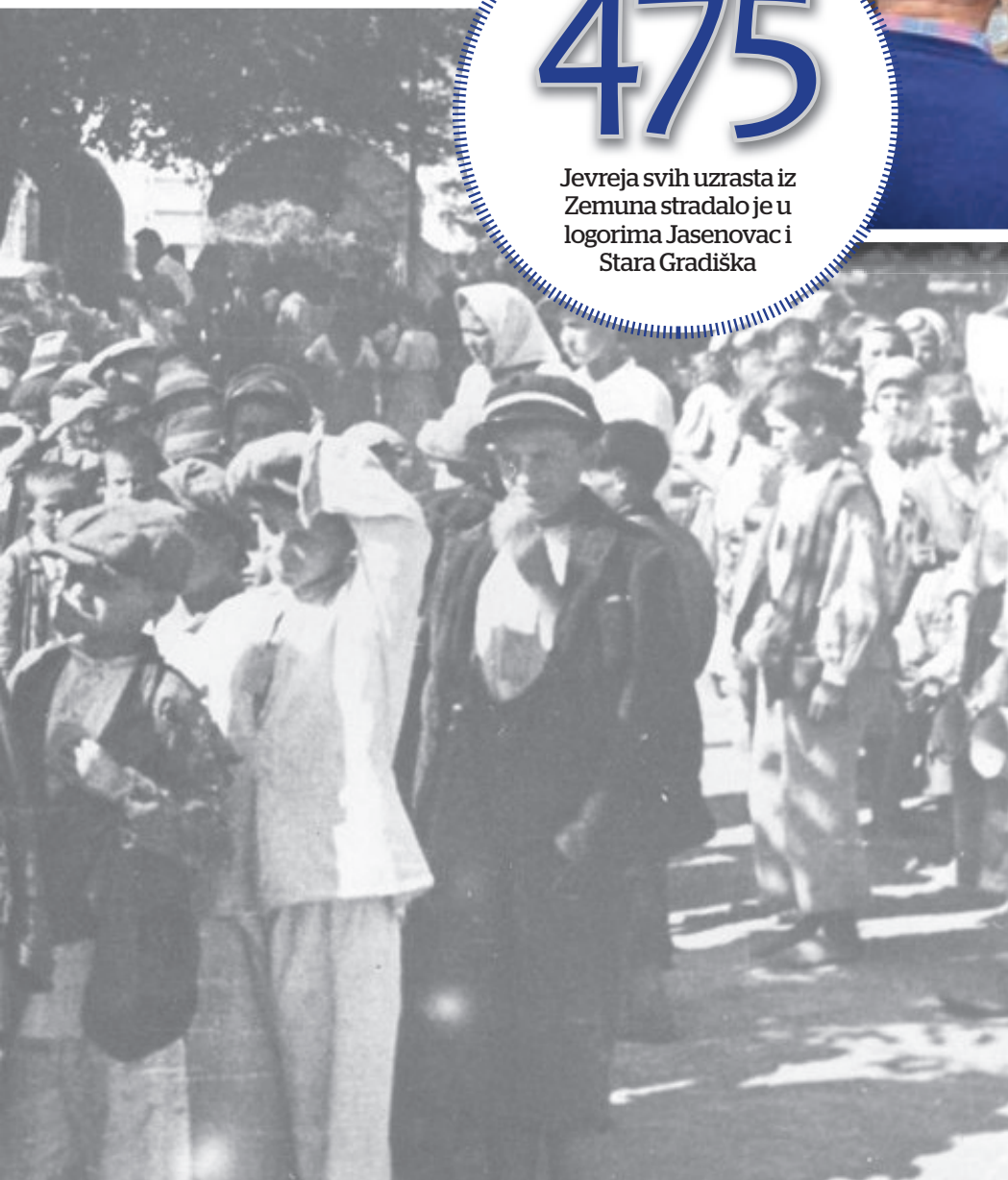
svako ponese bar jednu sliku sa ovih panoa, to će biti veliki uspjeh za onoga koji je izložbu priredio - poručio je predsjednik Jevrejske zajednice Crne Gore Jaša Alfandari.

SLIKE PRIČAJU
PRIČU: Izložba otvorena u Petrovcu

475

Jevreja svih uzrasta iz Zemuna stradalo je u logorima Jasenovac i Stara Gradiška

se 8.000 beogradskih Jevreja pobije. Uz već jednu, da ne kažem zaobilaznu, rehabilitaciju Draže Mihailovića, možda ćemo dobiti još jednu direktniju rehabilitaciju Milana Nedića - upozorio je Fogel. On je rekao i da je to nešto što jevrejska zajednica mora osuditi. Fogel je najavio da će izložba u ponedjeljak, 26. oktobra, biti otvorena u Kulturno-informativnom centru „Budo Tomović“ u Podgorici, a osim glavnog grada Crne Gore biće izložena u još 20 gradova bivše Jugoslavije.

Riječi i zakletve

Fogel je, komentarišući koliko je zvaničnoj Srbiji vidljiva jevrejska žrtva u toku Drugog svjetskog rata, naveo da se svi zaklinju da poštuju žrtve, ali da podatak da Srbija nema memorijalni centar holokaušta govori sam za sebe. - Vršimo pritisak na vlast da to učini. To je trebalo da

Izložba će nakon Podgorice biti izložena u još 20 gradova bivše Jugoslavije

bude na starom Sajmištu, mjestu velikog stradanja beogradskih Jevreja. Navodno, u pripremi su dokumenti i planovi da se konačno i podigne o trošku države, jer u svim zemljama u Evropi gdje su Jevreji stradali te države koje su ih ubijale su podizale te spomenike. Njemačka ima izvanredan memorijalni centar. Trebalo bi da se ugledaju na Njemačku kako se poštuju žrtve koje su sami napravili - kazao je on.

Na konferenciji „Mahar 2015“ razgovarano o odnosima države Izrael sa dijasporom

Zajednice Jevreja moraju saradivati

450

godina u
Bosni i Hercegovini
žive Jevreji

BUDVA - Evropa kakvu sada znamo neće biti ista za deset godina zbog enormnog priliva izbjeglica iz Siri i drugih država zahvaćenih konfliktima, zbog čega bi ovdašnje jevrejske zajednice trebalo o tome da razgovaraju i time da se bave – saopšteno je na Konferenciji zajednica Jevreja sa prostora bivše Jugoslavije „Mahar 2015“, koja je u toku u Petrovcu.

Promijenjena slika

Izvršni direktor Svjetskog jevrejskog kongresa Robert Singer podsjetio je da je u fokusu i našeg regiona izbjeglička kriza, kao i da se samo u Turskoj nalazi oko dva miliona izbjeglica, a veliki broj ih je i u Libanu i drugim zemljama.

- Oni ne planiraju da se vrate u Siriju. O tome treba da razgovaraju jevrejske zajednice i da se bave time, jer Evropa za deset godina neće biti ista, a u njoj žive mnoge jevrejske zajednice – naveo je on.

Singer tvrdi da se uloge koje jevrejske zajednice regiona igraju u njihovim malim zajednicama ne razlikuju mnogo od onoga šta rade jevrejske zajednice u velikim zemljama.

- Uloga koje imaju države na Balkanu je velika. Vi možete biti dio borbe protiv delegitimacije države Izrael. Pokret BDS, koji je osnovala Palestina, polako se razvija u ovom dijelu svijeta. I rast neonacističkih partija je nešto o čemu treba razgovarati. Pitanje Irana je takođe važno. Tim pitanjima se maramo baviti, a vaš glas je veoma važan –

Mi apsolutno navijamo za državu Izrael, za njeno pravo da slobodno postoji u svojim granicama i u miru sa susjedima, ali za mir, kao i za ples, je potrebno dvoje – kaže Jakob Finci

ocijenio je on.

Singer je podsjetio na stav Svjetskog jevrejskog kongresa da treba pomoći zajednicama Jevreja u područjima koja su zahvaćena konfliktima, navodeći da to ovdašnjim zajednicama nije strano jer su i one nedavno bile u takvom okruženju.

- Sada su to zajednice Jevreja u Rusiji ili Ukrajini. Naš stav je da treba da im pomognemo. Nas ne interesuju konflikti među ze-

mljama, nego naša zajednica – dodao je on.

Laž kao način

Dugogodišnji izraelski diplomata, novinar i univerzitetski istraživač Arye Mekel saglasio se sa Singerom da neprijatelji Izraela pokušavaju da delegitimizuju tu državu, ali na nov način, služeći se lažima i međunarodnim organizacijama.

- Moramo se boriti protiv takvih pokušaja, jer mno-

go ljudi nije upoznato sa historijom Jevreja. Naravno, Izrael nije savršen, i ja ne želim da kažem da je sve što radimo nalog od Boga. Mislim da je jedinstvena prilika malih zajednica, kao što su vaše, da pomognete u svim tim naporima. Ponekad čak i dopis nekom mediju može biti od koristi – naveo je on. Mekel je podsjetio da je jevrejska država mlada, tek će napuniti 70 godina, dodajući i da su se njeni od-

nosi sa dijasporom mijenjali.

- Kad smo gradili mladu naciju, nijesmo bili Jevreji nego Izraelci. Ta teorija nije bila tačna. Mi smo jedna nacija. Možemo živjeti u Crnoj Gori ili bilo gdje drugo u svijetu, ali moramo sarađivati. Mi želimo da Jevreji širom svijeta budu blizu Izraelu i da nam pomažu. Ali, to ne znači da ne možete imati svoje mišljenje – kazao je on. Mekel je rekao da je bitno da se pri tom neslaganju mišljenja ne dovodi u pitanje postojanje i uspješnost jevrejske države.

- U svijetu postoji samo jedna jevrejska država. To

trebamo da zapamtimo i moramo je braniti. Ona je oformljena nakon holokaususta, kada je shvaćeno da nema drugog načina za Je-

vreje. Izrael je uvijek tu da pomogne jevrejskim zajednicama – tvrdi on.

Podijeljena zemlja

Predsjednik Jevrejske zajednice Bosne i Hercegovine Jakob Finci kazao je da u toj zemlji već 450 godina žive Jevreji.

- Mi apsolutno navijamo za državu Izrael, za njeno pravo da slobodno postoji u svojim granicama i u miru sa susjedima. Za mir, kao i za ples, je potrebno dvoje, pa se nadamo da će i naši susjedi biti spremni za to – naveo je on.

Finci smatra da nije lako biti Jevrej u dijaspori i biti u zemlji koja priznaje Izrael, ali koja nije u svim stvarima sa njim.

- BiH je podijeljena zemlja, ali i takvi kakvi smo, mi smo jedna od zemalja u kojima nema antisemitizma. Vrlo sam ponosan što smo nakon 450 godina dobro integrisani, ali hvala bogu nijesmo asimilirani – kazao je on.

Kad godine diktiraju početke

Jakob Finci je rekao da zajednica Jevreja u BiH stari.

- Imamo 96 ljudi koji su preživjeli holokaust. Dugo vremena u našoj zajednici se nije rodilo dijete. Od 1996. do 2008. rodile su se tri bebe, a imali smo preko 40 sahrana. Prošle godine se desilo čudo, rodilo se deset beba, naveo je on.

Finci je kazao da se u BiH vratilo oko 40 odsto izbjeglih Jevreja, koji su napustili tu zemlju i pošli u Izrael u toku posljednjeg

rata.

- Moja ratna teorija je nije lako početi ispočetka kada imate broj godina veći od broja cipela. Vratili su se stari, a mladi su ostali. Sada smo dobili preko 20 mladih Izraelaca, članova naše zajednice, koji su se vratili u BiH da studiraju. Kad nas pitaju hoće li se vratiti u Izrael, kažem da to zavisti od situacije u toj zemlji, u BiH, ali i od njihovog ljubavnog života, odnosno hoće li se zaljubiti i ostati – rekao je on.

„Mahar 2015“ ponovo povezao jevrejske zajednice s prostora bivše Jugoslavije

SARADNJA KLJUČ
USPJEHA: Sa sastanka
predsjednika zajednica sa
Singerom

Jaša
Alfandari

26

predsjednika jevrejskih zajednica prisustvovalo je skupu u okviru konferencije „Mahar 2015“

Restitucija vruće pitanje

Na inicijativu Jevrejske zajednice Crne Gore na konferenciji „Mahar 2015“ održan je sastanak jevrejskih zajednica bivše Jugoslavije, prvi tog tipa od 1995. godine. Na skupu je učestvovalo 26 predsjednika jevrejskih zajednica, kao i izvršni direktor Svjetskog jevrejskog kongresa, Robert Singer.

Na skupu je dogovoreno da se svake godine, na konferenciji Mahar, održavaju sastanci jevrejskih zajednica.

Nove veze

Predsjednik Jevrejske zajednice Crne Gore Jaša

Problem restitucije najizraženiji je u Srbiji i Hrvatskoj, dok u BiH još nije donesen zakon

Alfandari kazao je da ideja o organizovanju skupa postoji već godinu, jer se nakon raspada bivše Jugoslavije „raspao“ i organizacioni okvir jevrejskih zajednica.

- Problem je bio u tome što nije bilo jedinstvenog ru-

kovodstva koje će da obje-dini te zajednice. Takođe, razne političke elite, posebno u toku 90-ih, zloupotrebljavale su te zajednice – objasnio je on. Alfandari je objasnio da je cilj susreta jevrejskih zajednica uspostavljanje međusobne saradnje, poput one koje imaju sa zajednicama iz Evrope ili „preko okeana“.

- Ove godine uspjeli smo da dovedemo u Crnu Goru 26 predsjednika zajednica bez obzira na države iz kojih dolaze, kao i Singera koji je autoritet. Malo smo govorili o takozvanim tradicionalnim jevrejskim temama, kao što su antisemitizam i kseno-

fobija, a mnogo više o problemima sa restitucijom u okruženju – objasnio je on.

Alfandari je kazao da Jevrejska zajednica u Crnoj Gori nema problem sa restitucijom, u Bosni i Hercegovini još nije donešen zakon, dok je u Srbiji i Hrvatskoj dosta rađeno po tom pitanju.

Zajednički problem

- Problem je ustvari u Srbiji i Hrvatskoj. Dosta toga je već urađeno, a radi se o ogromnom iznosu. Rezultati bi trebalo da budu vidljivi već za par mjeseci, jer Svjetski jevrejski kongres kad nešto obeća, on to i učini – rekao je on.

Alfandari je kazao da jevrejske zajednice ne žele tuđe, i podsjetio da je Jevrejima u Srbiji i Hrvatskoj oduzeta ogromna imovina 1941. godine, koja je nakon rata prerasla u društvenu, pa u državnu.

- Za 70 godina nakon rata skoro da se utro trag vlasnicima. U obje države skoro da nema nasljednika te imovine, pa onda pokušavaju, koristeći se trikovima, da je zadrže. Mi smo stanovišta da ta imovina, ako nema nasljednika, pripada jevrejskoj zajednici, a mi ćemo da odlučimo šta ćemo da radimo sa njom i hoćemo li je pokloniti državi – objasnio je Alfandari.

Shalom aleichem Montenegro!

Neki istraživači tvrde da je hor iz Beograda najstariji jevrejski hor na svijetu

Učesnici treće Konferencije zajednica Jevreja sa prostora bivše Jugoslavije i njihovi gosti bili su u prilici da u okviru programa „Mahar 2015“ uživaju u nastupu Srpsko-jevrejskog pjevačkog društva „Braća Baruh“ iz Beograda. Riječ je o horu za koji neki istraživači tvrde da je najstariji jevrejski hor na svijetu.

Publici u Petrovcu, hor se predstavio u 12 izvedbi koje su obuhvatile drugu i

devetu rukovet Stevana Mokranjca, kompoziciju „Haleluja“ Leonarda Koena, tradicionalne afričke pjesme „Syhamba“, „Shosholoza“ i „Babethadaza“, kao i „Shalom aleichem“ i „Eli, Eli“ u aranžmanu Gila Aldema, odnosno „Hava Nagila“ u aranžmanu Da-

niela Faktoria. Izveden je i „Psalam 150“ Benjie-Ellen Schiller, „The lions sleeps tonight“ trojca Weiss, Peretti i Creatore, „Maspil Geim“ Šemjo Vinavera, „Hora“ Marka Levrya, „Ocho kandelikas“ u aranžmanu Joshue Jacobsona i „Ose Shalom“ u aranžma-

nu Arie Levanon.

Hor „Braća Baruh“ osnovan je 1879. godine kao „Srpsko-jevrejsko pevačko društvo“. Promijenio je naziv 1952. godine u spomen na trojicu braće iz poznate jevrejske porodice Baruh iz Beograda, koji su stradali u proгимima početkom

Drugog svjetskog rata.

U toku dugogodišnjeg rada, hor je priredio veliki broj koncerata na prostoru bivše Jugoslavije, u Evropi, Aziji, a nastupio je i u Karnegi Holu u Njujorku 1978. godine. Horom su rukovodila neka od najznačajnijih imena u mjetničke muzike Srbije, a među njima i stariji Stevan Mokranjac. Umjetnički rukovodilac hora sada je Stefan Zekić, pod čijom dirigentskom palicom je izveden koncert na Mahar-u 2015.

Hor je promijenio naziv 1952. godine u spomen na trojicu braće

Baruh iz Beograda koji su stradali početkom Drugog svjetskog rata

Hor „Braća Baruh“ osnovan je 1879. godine kao „Srpsko-jevrejsko pevačko društvo“

Može li promijenjena Evropa odgovoriti na rastući antisemitizam i opasnosti koje on

Dešavanja na Bliskom Istoku imaju veliki uticaj na Jevreje, ali i na druge evropske narode, Evropu u cjelini i vrijednosti koje ona baštini – ocijenio je direktor za međunarodne odnose Centra „Simon Vizental“ Šimon Samuels na panelu „Koliko se Evropa promijenila“.

Istok-Zapad

Prema njegovim riječima, ta blisko-istočna gibanja javljaju se u dva oblika, od kojih je prvi teroristički antisemitizam, a drugi krađa identiteta.

- Ukoliko je svrha terorizma da teroriše ljude, onda su u tom slučaju Jevreji u Evropi privilegovane žrtve – kazao je Samuels, podsjećajući da je dugo na sceni „ujedinjenje ekstremne desnice i palestinskog pokreta i njihovih ciljeva“.

On je objasnio da je treći talas terorističkog antisemitizma pokrenula „demografija“, a ne migranti. - U pitanju su ljudi koji su rođeni u Evropi. Cijela generacija tih ljudi osjeća da je odbacena od društva, oni traže identitet kroz džihadizam koji je primarno antisemitizam i neraskidivo antizapadni, antievropski, antihrišćanski, pa ako hoćete i protiv žena i homoseksualaca – rekao je Samuels. On je objasnio da teroristi shvataju da su Jevreji „neizbježna taktička meta“.

- Ako su Jevreji taktička meta, šta je onda strateška meta? Strateška meta jesu suštinske vrijednosti i vrlo krhko tkivo zapadne demokratije. Ti teroristi se udružuju protiv toga – upozorio je on. Samuels je podsjetio na riječi Simona Vizentala koji je rekao „da ono što počne sa Jevrejima, nikada se ne

EVROPSKI INTELEKTUALCI OKREĆUJEĆA JEVREJIMA: Sa panela Koliko se Evropa promijenila

100

antisemitskih napada u prosjeku registruje se godišnje u zemljama Zapadne Evrope

završava samo sa njima, nego se pretvori u bolest, kugu za cijelo društvo“. On je upitao da, ako su zaista Jevreji litmus test, zašto su napušteni danas kada se prijeti svim vrijednostima?

Obmana

Samuels smatra i da se Jevreji suočavaju sa krađom identiteta, gdje se viktologija jednog naroda pripisuje drugom, korišćenjem jevrejskog narativa i etimologije.

- Oni negiraju ljudsko nasljeđe. To vam je kao brisanje iz istorije i geografije.

Udar na Jevreje na zapadnu

Ta jednačina je jednaka nuli, to je zaista očajno. Riječ Palestina zahtijeva brisanje jevrejskog nasljeđa i ukidanje tog narativa. Palestina nema auhtotonu bazu, ali počinju izgradnju nacije. Oni to ne rade krađom nasljeđa drugih ljudi. Nazvao bih to kataklizmičnim antisemitizmom – kazao je on. Jevreji su kao odgovor na takvo ponašanje, kako je dodao, priredili izložbu pod nazivom „Ljudi, knjiga, zemlja“.

- Ona govori o 3.500 godi-

Simon Vizental: „Ono što počne sa Jevrejima, nikada se ne završava samo sa njima, nego se pretvori u bolest, kugu za cijelo društvo“

na veze Jevreja sa Svetom zemljom. Mi ćemo je nositi širom svijeta. Za vas je važno da znate da je prvi sponzor ove izložbe bila Crna Gora i predsjednik Jevrejske zajednice Jaša Alfandari. Premijer Crne Gore napisao je predgovor

za knjigu koja prati izložbu. To smatramo izuzetno važnim – kazao je Samuels. Generalni sekretar Evroazijskog jevrejskog kongresa Mikel Členov kaže da se Evropa promijenila, ali na izvjestan način i nije,

nosi

Balkanska priča o Jevrejima nije ista kao evropska

Savjetnik za kulturu i pitanja religije u Jevrejskoj zajednici Bosne i Hercegovine Eli Tauber saglasan je da je antisemitizam u stalnom porastu. On je upitao je li Evropa spremna da se bori protiv aktuelnog islamskog antisemitizma. - On se javlja u različitim formama u svakoj državi, ali onda kada je povezan sa palestinskom državom, on ima poseban oblik - rekao je on.

Tauber je dodao i da je Balkan uvijek bio specifičan u svom odnosu prema Jevrejima, a možda je najpozitivniji primjer Bosna i Hercegovina, jer tamo nije bilo getoizacije i, osim u toku Drugog svjetskog rata, otvorenog antisemitizma.

- Ne kažem da nema antisemitizma u BiH, ali nema otvorenog. U medijima nema antisemitske priče. Balkanska priča nije ista kao evropska. Kada govorimo o antisemitizmu u Evropi, pratimo sa strahom šta će se desiti. Kad govorimo o regionu, mi nismo svjesni njega, on nije otvoren, on nije fizički. Ovdje je odnos prema Jevrejima od 1945. godine veoma pažljivo građen i oni se percipiraju kao „naši“ - rekao je on.

reje je napad demokraciju

Cijela jedna generacija osjeća da je odbačena od društva. Oni traže identitet kroz džihadizam, koji je primarno antisemitski i neraskidivo antizapadni, antievropski i antihrišćanski - kaže Šimon Samuels

jer još postoji antisemitizam. On je upozorio i na to da je pojam Evropa postao širok, rastegljiv i nedefinisan.

Iz tri dijela

- Čini se da je Evropa podijeljena barem na tri dijela. Prvi dio je Zapadna Evropa, drugi su bivše socijalističke zemlje, a treći bivši Sovjetski Savez. Mnogi Jevreji govore o požaru antisemitizma u Evropi. I zaista je zastrašujuće da raste broj napada na Jevreje u Zapadnoj Evropi, ali i

to što im evropski intelektualci okreću leđa - kazao je on.

Prema njegovim riječima, u bivšim socijalističkim državama, bez bivše Jugoslavije i Albanije, bilježi se iznenađujući uspon ekstremno desničarskih partija. Členov je dodao da se u Zapadnoj Evropi godišnje registruje oko 100 antisemitističkih napada.

- U bivšem Sovjetskom savezu, republikama nekadašnje Jugoslavije i Alba-

niji nema antisemitičkih partija. Otvoreni antisemitizam ne postoji ni u jednoj od ovih zemalja i nije sponzorisan od vlasti. Nijedan napad na Jevreje nije zabilježen u ovim zemljama, dok je vandalskih napada na groblja i sinagoge bilo oko 12 godišnje - kazao je Členov.

Jevreji i Evropa, 70 godina nakon Drugog svjetskog rata

Antisemitizam - odzvanjajući eho ili nešto drugo

Život Jevreja drastično se promijenio u Evropi u oktobru 2000. godine, samo par dana nakon druge intifade na Srednjem Istoku, udaljenom 4.000 kilometara – kazao je predsjednik Belgijske lige za borbu protiv antisemitizma Joel Rubinfeld.

Istraživanje

Od tada, kako kaže, postalo je rizično da na lančiću oko vrata nosite Davidovu zvijezdu ili kippu na glavi, a šetate ulicama Brisela, Pariza, Berlina ili nekim drugim gradovima Evrope.

- Od tada mnoge sinagoge i jevrejski objekti bili su ciljevi antisemitskih grafiti i molotovljevih koktela. Još jednom na evropskom tlu Jevreji su ubijani zbog toga što su Jevreji – kazao je Rubinfeld.

On je podsjetio na istraživanje Agencije za osnovna prava Evropske unije iz 2013. godine o iskustvima Jevreja i percepciji antisemitizma, zločina iz mržnje i diskriminacije. Istraživanje je sprovedeno u osam zemalja – Belgiji, Francuskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Italiji, Litvaniji, Švedskoj i Velikoj Britaniji, odnosno državama u

kojima živi 90 odsto EU Jevreja.

- Prema nalazima istraživanja, 30 odsto ispitanika iz Mađarske, 28 odsto iz Belgije i 21 odsto iz Francuske iskusilo je verbalne uvrede, maltretiranje ili

fizički napad zato što su Jevreji u toku 12 mjeseci prije istraživanja – naveo je on.

Takođe, kako je rekao Rubinfeld, 74 odsto ispitanika iz Francuske i 73 odsto iz Mađarske i Belgije kazalo je da izbjegava nošenje ili pokazivanje simbola koji bi ih mogli identifikovati kao Jevreje.

- Zar se ovo dešava u Evropi, koja je prije 70 godina

izgrađena na obećanju – Nikada više. Kako smo stigli dovdje? – upitao je on.

Karakter neprijatelja

Rubinfeld je kazao i da se sistematski ignoriše „nacistički karakter neprijatelja koji okružuju Izrael“.

- Ako vam se čini da je ovo preteška kvalifikacija, činjenice nijesu ništa manje rječite. Šta ćemo sa libanjskim Hezbolahom ili nekim palestinskim milicija-

ma koje marširaju sa kalašnjikovim u jednoj ruci, a drugom nacističkim pozdravom pozdravljaju masu? – naveo je on.

Rubinfeld je pitao kako razumjeti Hamasovu povelju, u koja uključuje antisemitske klišeje poput onog – „Jevreji novcem kontrolišu svjetske medije“, „Novcem formiraju tajna društva kao što su Slobodni masoni, Rotari klubovi kako bi sabotirali društva i

Jerusalim

**U EVROPIJE
RIZIKNOSITI
DAVIDOVU
ZVIJEZDU:**
Joel Rubinfeld

postigli svoje Cionističke ciljeve“.
Rubinfeld je rekao da „ako zaista želimo da se borimo protiv antisemitizma, da pobijedimo u ratu protiv ove pošasti koja može dugoročno da uzdrma do srži naš demokratski sistem, ako želimo da vratimo vjeru evropskim Jevrejima koji razmišljaju da emigriraju jer se više ne osjećaju bezbjedno“, onda bi trebalo iskreno da preispitamo

trenutnu situaciju na Bliskom Istoku i reklasifikujemo arapsko-izraelski konflikt.

Kocka

- Ako politički, medijski, akademski i drugi poslenici ne shvate urgentnost ovog imperativa, ako dozvolimo da ovaj trend pusti korijene u srcima i dušama naših prijatelja koji su direktno pogođeni, nećemo moći da se suprotstavimo

antisemitizmu – naveo je on.
Rubinfeld je dodao i da nema greške da kada ljudi na ulicama Malmea, Berlina, Londona ili pariza uzvikuju „Smrt Jevrejima“ oni zapravo kažu „Smrt Evropi“, „Smrt demokratiji“, „Smrt slobodi“, „Smrt toleranciji“.
- Sve nabrojano je zapravo „na kocki“ kad je riječ o oživljavanju antisemitizma u Evropi – rekao on.

Direktor i glavni i odgovorni
urednik **Draško Đuranović**

Izdavač
„NOVA POBJEDA“ d.o.o.

Urednik dodatka
Dejan Lučić

Grafički dizajn
Igor Laković

Fotografija
Ivana Božović